

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: OSA; Euroopan muuttoliikeagenda

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: OSA; Euroopan muuttoliikeagenda (E 17/2015 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- sisäministeri Petteri Orpo
- ylijohtaja, kansainvälisten asioiden yksikkö Laura Yli-Vakkuri, sisäministeriö
- maahanmuuttojohtaja, maahanmuutto-osasto Tuomo Kurri, sisäministeriö
- rajaturvallisuusasiantuntija, evl, rajavartio-osasto Mika Rytkönen, sisäministeriö
- yksikön päällikkö Nina Nordström, ulkoasiainministeriö
- avustaja Sebastian Gahnström, ulkoasiainministeriö
- hallitusneuvos Olli Sorainen, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylitarkastaja Juha-Pekka Suomi, työ- ja elinkeinoministeriö
- Senior Specialist Tuomas Koljonen, Maahanmuuttovirasto.

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- sisäministeriö, poliisiosasto
- Pakolaisneuvonta ry.

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komissio esittelee muuttoliikestrategiassa toimenpiteitä, joilla muuttoliikkeen yhteiskunnallisiin vaikutuksiin voidaan vastata EU:ssa nyt ja tulevaisuudessa. Strategiassa korostetaan tarvetta löytää Euroopan laajuisia ratkaisuja, koska jäsenvaltiot eivät komission mukaan pysty yksinään vas-

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

taamaan muuttoliikkeeseen tehokkaasti. EU tarvitsee uuden lähestymistavan, jossa käytetään kaikkia käytettävissä olevia politiikkoja ja työkaluja. Strategiaan sisältyy sekä välittömiä toimenpiteitä humanitaaristen kriisien varalle, että rakenteellisia toimia muuttoliikkeen paremmaksi hallitsemiseksi, kuin myös muutamia pidemmän aikavälin toimenpiteitä.

Välittömät toimet

Komissio pitää tarpeellisena seuraavia välittömiä toimia:

1. Ihmishenkien pelastaminen merellä
2. Toimenpiteiden kohdistaminen rikollisiin salakuljettajaverkostoihin
3. EU:n sisäiset siirrot
4. Uudelleensijoittaminen (yhteinen lähestymistapa suojelun antamiseksi sen tarpeessa oleville siirtymään joutuneille henkilöille)
5. Kolmasmaayhteistyö muuttajavirtoihin vaikuttamiseksi ja
6. EU:n työkalujen käyttö etulinjassa olevien jäsenmaiden auttamiseksi.

Komissio esittää näihin toimiin liittyen muun muassa seuraavia erityisiä lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimenpiteitä.

Ihmishenkien pelastamiseksi merellä komissio kolminkertaistaa Frontexin yhteisoperaatioiden Tritonin ja Poseidonin budjetit. Esitys vuoden 2015 budjetin muuttamiseksi on jo tehty ja vuotta 2016 koskeva esitys tullaan tekemään toukokuun loppuun mennessä. Tritonia koskeva uusi toimintasuunnitelma esitellään toukokuun loppuun mennessä.

Salakuljettajaverkostojen torjumiseksi komissio viittaa korkean edustajan esittämiin vaihtoehtoihin sotilaallisen kriisinhallintaoperaation toteuttamiseksi, jotta salakuljettajien käyttämiä aluksia voidaan tunnistaa, ottaa haltuun ja poistaa käytöstä kansainvälistä oikeutta noudattaen. Lisäksi komissio korostaa olemassa olevien tietojen käytön parempaa hyödyntämistä salakuljettajien identifioimiseksi ja toimenpiteiden kohdistamiseksi heihin. Salakuljettajien käyttöön soveltuvia aluksia tullaan myös profiloimaan.

Välimeren tilanteen hoitamiseksi komissio ilmoittaa tiedonannossa esittävänsä toukokuun loppuun mennessä unionin perussopimuksen 78.3 artiklan mukaisen hätäjärjestelmän käyttöönottamista suojelun antamiseksi henkilöille, jotka ovat selvästi kansainvälisen suojelun tarpeessa. Ehdotukseen tulee sisältymään väliaikainen jakelumekanismi tällaisten henkilöiden jakamiseksi Euroopan tasolla tietyin perustein. Tiedonannossa mainitut jakokriteerit ovat väestön koko, bruttokansantuote, aikaisemmat turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten määrät sekä työttömyysaste.

Tämän lisäksi EU tarvitsee komission mukaan myös pysyvän järjestelmän suuria turvapaikanhakija- ja pakolaisvirtoja koskevan vastuun jakamiseksi jäsenmaiden kesken. Tämän vuoksi komissio aikoo vuoden 2015 loppuun mennessä ottaa käsittelyyn pakollisen ja automaattisen siirtojärjestelmän selvästi suojelun tarpeessa olevien henkilöiden uudelleensijoittamiseksi EU:n sisällä joukkopakotilanteissa. Ohjelmassa tullaan ottamaan huomioon jäsenvaltioiden vapaaehtoisuuden pohjalta jo toteuttamat toimet.

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

Komissio ilmoittaa myös antavansa toukokuun loppuun mennessä koko EU:n laajuista uudelleensijoittamisohjelmaa koskevan suosituksen 20 000 UNHCR suojelun tarpeessa olevaksi tunnistaman henkilön sijoittamiseksi jäsenvaltioihin. Jakokriteerit ovat samat kuin sisäisiä siirtoja koskevassa esityksessä. Suomen osuus olisi 293 henkilöä eli 1,46 prosenttia. Jäsenvaltioiden vapaaehtoisuuden pohjalta jo toteuttamat toimet otetaan myös huomioon jakosuhteita määritettäessä. EU:n budjetista kohdistetaan tähän tarkoitukseen ylimääräinen 50 miljoonan euron tuki vuosina 2015—2016. Tarvittaessa komissio aikoo esittää myös sitovaa ja pakollista sääntelyä vuoden 2016 jälkeen. Komissio myös kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään AMF-rahaston suomina mahdollisuuksia uudelleensijoituspaikkojen lisäämiseksi kansallisiin ohjelmiin, sekä hyödyntämään kaikkia muita laillisia väyliä, joita suojelun tarpeessa olevat henkilöt voivat käyttää (kuten humanitaariset oleskeluluvat ja perheen yhdistämissäännöt).

Komissio ja Euroopan ulkosuhdehallinto toteuttavat muuttovirtoja koskevia toimenpiteitä lähtö- ja kauttakulkumaissa myös alueellisten kehitys- ja suojeluohjelmien kautta sekä perustamalla Nigeriin pilottina monitoimikeskuksen vuoden loppuun mennessä yhteistyössä IOM:n, UNHCR:n ja Nigerin viranomaisten kanssa. Maahanmuutosta tehdään myös erityinen osa yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) jo käynnissä olevia tehtäviä esimerkiksi Nigerissä ja Malisissa. Maltalla järjestetään syksyllä tähän asiaan liittyvä huippukokous. Kolmansissa maissa toteutuvat toimet liittyvät läheisesti näitä maita koskeviin laajempiin vakauden luomiseen liittyviin poliittisiin aloitteisiin.

Komissio ottaa käyttöön uuden Hotspot-lähestymistavan, jonka puitteissa EASO, Frontex ja EUROPOL työskentelevät etulinjan jäsenvaltioissa tunnistaakseen, rekisteröidäkseen ja ottaakseen sormenjäljet alueelle saapuvista muuttajista nopeasti. Komissio osoittaa 60 miljoonaa euroa lisää hätärahoituksen, mukaan lukien erityisten paineiden alla olevien jäsenvaltioiden vastaanotto- ja terveydenhoitojärjestelmän tukemiseen.

Neljä pilaria muuttoliikkeen paremmaksi hallinnoimiseksi

Komission mukaan Eurooppa tarvitsee välittömien hätätoimenpiteiden lisäksi myös rakenteellisia toimia. Komissio esittää strategiassa neljän eri tason toimenpiteitä reilun, päättäväisen ja realistisen EU-muuttoliikepolitiikan toteuttamiseksi. Nämä neljä tasoa ovat:

- laittomaan muuttoliikkeeseen johtavien yllykkeiden vähentäminen,
- ihmishenkien säästäminen ja ulkorajojen turvaaminen,
- vahva yhteinen turvapaikkapolitiikka, joka ottaa huomioon Euroopan velvollisuuden suojella suojelun tarpeessa olevia ja
- uuden laillisen muuttoliikkeen politiikka.

Muuttoliikkeen syihin puututaan kolmansissa maissa jatkossakin olemassa olevien yhteistyömuotojen lisäksi muun muassa EU:n lähetystöjen ja maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden avulla. Muuttoliike tulee tunnistaa yhdeksi aktiivisen EU:n ulkopolitiikan pääalueeksi. Komissio mainitsee Turkin kanssa toteutetut toimet esimerkkinä hyvästä yhteistyöstä. Komissio pitää tärkeänä EU:n ulkoista yhteistyöavustusta erityisesti kehitysyhteistyön osalta.

Yhteistyö kolmansien maiden kanssa on tärkeää salakuljettajien ja ihmiskauppioiden torjumiseksi. Komissio ilmoittaa tiedonannossa antavansa toukokuussa 2015 toimintasuunnitelman salakul-

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

jettajien torjumiseksi. EU:n virastot voivat auttaa jäsenvaltioiden viranomaisia toimenpiteiden tehostamisessa salakuljettajia vastaan. Komissio aikoo parantaa olemassa olevaa EU-sääntelyä ihmiskuljetuksesta ja siitä hyötyviä henkilöitä vastaan. Komissio aikoo myös toteuttaa toimenpiteitä työnantajasanktioidirektiivin täytäntöönpanon ja soveltamisen tehostamiseksi.

Komission mukaan tulee varmistaa, että kolmannet maat täyttävät velvollisuutensa ottaa omia kansalaisiaan takaisin. EU tulee auttamaan kolmansia maita toteuttamaan velvollisuutensa tässä suhteessa tarjoamalla erilaisia tukitoimia.

Komissio aikoo monitoroida paluudirektiivin soveltamista jäsenmaissa. Paluuta koskevan käsikirjan käyttöönotto tulee myös tukemaan jäsenvaltioita. Frontexin säädöspohjaa muutetaan sen roolin vahvistamiseksi paluuasioissa.

Rajavalvonnan avaintoimenpiteitä ovat Frontexin roolin ja kapasiteetin vahvistaminen, unionin standardien luominen vuoden 2016 aikana rajatoiminnan hallinnoimiseksi, EU-koordinaation vahvistaminen rannikkovalvontatoimien osalta, alkuvuodesta 2016 annettava esitys Älykkäät rajat -konseptin tarkistamiseksi sekä kolmansien maiden kapasiteetin vahvistaminen niiden omien rajojen hallinnoimiseksi.

Yhteistä turvapaikkajärjestelmää koskevinä tärkeimpinä toimenpiteinä komissio pitää uuden monitorointi- ja arviointijärjestelmän luomista sekä vastaanotto-olosuhteiden ja turvapaikkamenettelyiden standardien parantamiseen tähtäävää ohjeistusta, turvapaikkajärjestelmän väärinkäytön torjumisen ohjeistamista, turvapaikkamenettelydirektiivin turvallista alkuperämaata koskevien säännösten vahvistamista tällaisista maista tulevien hakijoiden hakemusten nopeaksi käsittelemiseksi, muuttajien systemaattista identifiointia ja sormenjälkien ottamista edistäviä toimia, useampien biometristen tunnistusten käyttöönottoa Eurodac-järjestelmässä sekä Dublin-säännösten arviointia ja mahdollista muuttamista vuonna 2016.

Uuden laillisen muuttoliikkeen politiikan mallin tarkoituksena on pohtia sitä, että vaikka työnteon perustuvan kolmansien maiden kansalaisten maahanmuuton hallinta kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, asiaa tulee pohtia myös yhteisestä Euroopan talouden näkökulmasta. Komissio tulee tarkastelemaan lähemmin jonkinlaisen Euroopan laajuisen "pooliin" perustamista. Ilmeisesti kyseessä olisi Euroopan laajuinen järjestelmä, johon korkeasti koulutut kolmansien maiden kansalaiset voisivat etukäteen ilmoittaa halukkuudesta työllistyä Euroopassa ja johon jäsenmaiden viranomaisilla ja työnantajilla olisi pääsy. Näin helpotettaisiin ja joustavoitettaisiin kolmansien maiden rekrytointia ja rekrytointi perustuisi jäsenmaan työmarkkinoiden todelliseen tarpeeseen.

Tärkeimpinä toimenpiteinä uuden laillisen muuttoliikepolitiikan osalta komissio pitää sinistä korttia koskevan järjestelmän tarkistamista ja modernisointia, keskustelualustan luomista taloudellisen muuttoliikkeen osapuolille, vahvempia toimenpiteitä muuttoliikkeen ja kehityspolitiikan kytkemiseksi toisiinsa, kotouttamispolitiikkoja koskevan rahoituksen uudelleenpriorisointia sekä halvempia, nopeampia ja turvallisempia rahansiirtopalveluita.

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

Pidemmän aikavälin toimenpiteet

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi komissio haluaa saada aikaan keskustelua yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän loppuun saattamisesta, Euroopan rajojen jaetusta hallinnoinnista ja laillisen muuttoliikkeen uudesta mallista. Yhteistä turvapaikkajärjestelmää koskevassa keskustelussa on tarkoitus käsitellä muun muassa yhteistä turvapaikkasäännöstöä ja turvapaikkapäätösten vastavuoroista tunnistamista sekä pidemmällä aikavälillä myös yhden turvapaikkapäätösprosessin luomista. Euroopan rajojen yhteinen hallinnointi sisältäisi eurooppalaisen rajavartiointijärjestelmän lisäksi uuden lähestymistavan EU:n rannikkovartiostotoimintaan. Laillisen muuttoliikkeen uutena mallina komissio aikoo selvittää muun muassa "mielenkiinnon ilmaisua koskevan järjestelmän" kehittämistä EU:ssa, joka mahdollistaisi EU-tasoisien koulutettujen muuttajien luettelon luomisen.

Valtioneuvoston kanta

Suomi pitää tervetulleena komission työtä kattavamman eurooppalaisen muuttoliikestrategian saavuttamiseksi. Muuttoliiketeema edellyttää laaja-alaista lähestymistapaa, jolla turvataan ja kunnioitetaan täysimääräisesti maahanmuuttajien ihmisoikeuksia kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Kokonaisvaltainen lähestymistapa mahdollistaa muuttoliikkeen hallinnan yksilöiden ja yhteiskunnan etujen mukaisesti. Kestävimmät ratkaisut muuttoliikkeeseen saadaan vaikuttamalla ongelmien alkulähteillä eli lähtö- ja kauttakulkumaissa. Keskeisintä on olemassa olevan sääntelyn tehokas ja yhdenmukainen täytäntöönpano sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen. Solidaarisuutta voidaan toteuttaa usealla eri tavalla. Olennaista on, että solidaarisuustoimet ovat kestäväällä pohjalla. Muuttoliikepolitiikan tulee edistää EU:n talouskasvua ja kilpailukykyä.

Myös sisäisen turvallisuuden kehittäminen edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Euroopan muuttoliikestrategian lisäksi useat muut EU:n politiikka-asiakirjat, kuten EU:n turvallisuusagenda, digitaalisten sisämarkkinoiden strategia ja korkean edustajan tuleva Euroopan turvallisuusstrategia, edistävät sisäisen turvallisuuden kehittämistä. EU:n yhdenmukainen rajaturvallisuus (IBM) muodostaa linkin sisäisen turvallisuuden ja muuttoliikestrategioiden välille. On tärkeää, että nämä politiikka-asiakirjat pannaan täytäntöön yhtenäisellä ja johdonmukaisella tavalla.

Suomi katsoo, että tilanteen johdosta käynnistetyillä toimilla tulisi olla jatkuvuutta, jotta erilaiset toimintasuunnitelmat ja tiekartat eivät olisi päällekkäisiä tai ristiriitaisia.

Kantaosio noudattaa komission ehdotuksen rakennetta, jossa ensin listataan välittömiä toimia ja sen jälkeen esitellään pidemmän aikavälin toimet ryhmitellen ne neljään pilariin. Sen jälkeen hahmotellaan pitkän aikavälin malleja.

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

1. Välittömät toimet

Ihmishenkien pelastaminen merellä ja toimenpiteiden kohdentaminen salakuljettajien verkostoihin

Suomi pitää hyvänä, että Frontexin koordinoimien yhteisoperaatioiden (EPN Triton ja Poseidon Sea) rahoitus kolminkertaistetaan ja niiden operaatioaluetta laajennetaan.

Osana EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toimia Suomi tukee uuden sotilaallisen operaation valmistelua ihmissalakuljettajien liiketoimintamallin häiritsemiseksi Välimerellä. Kansainvälisoikeudelliset kysymykset on otettava huomioon operaation valmistelussa. YK:n turvallisuusneuvoston mandaatti (7 luku) on ensisijainen oikeusperusta, jonka saamiseen tulee pyrkiä. Operaation tehtävän ja toteuttamistavan tulee olla selkeitä. Toimiva yhteistyö ja tiedonkulku Välimeren alueella käynnistettävän YTPP-operaation ja alueella jo olevien Frontexin koordinoimien operaatioiden välillä on tärkeää. Suomi arvioi yksityiskohtien tarkentuessa omia osallistumismahdollisuuksiaan.

Myös EU:n siviilikriisinhallintatoimet tukevat siirtolaisuuteen liittyvien ongelmien ratkaisussa ja siirtolaisuuden perimmäisten syihin vastaamista. Suomi tukee jo käynnissä olevien operaatioiden kuten EUCAP Sahel Niger -siviilikriisinhallintaoperaation mandaattien laajentamista esimerkiksi rajaturvallisuuden vahvistamiseksi ja terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen työn tehostamiseksi.

Ihmissalakuljetuksen torjunnan tehostamiseksi on keskeistä huolehtia, että operatiivisen viranomaisyhteistyön (erityisesti EUROPOL, FRONTEX) ja tietojen vaihdon toimivuudesta niin kansallisella kuin EU:n tasolla. Tilanteen hallinnassa ihmissalakuljettajien ja heidän verkostojensa toimintaan vaikuttaminen (mm. salakuljettajien syytteen saattaminen ja veneiden takavarikointi) on yksi tärkeimmistä toimenpiteistä. Myös salakuljetuksen torjumisessa toiminnan lähtökohtana tulee olla salakuljetuksen kohteena olevien ihmisten suojelu ja heidän ihmisoikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen.

EU:n sisäiset siirrot ja uudelleensijoittaminen

Komissio on 27.5.2015 antanut tarkemmat ehdotukset EU:n sisäisistä siirroista ja uudelleensijoittamisesta. Ehdotuksia tullaan käsittelemään erikseen ja Suomi muodostaa kantansa näihin ehdotuksiin niitä koskevan E-kirjeen käsittelyn yhteydessä.

Laittoman muuttoliikkeen vähentäminen ja kolmasmaayhteistyö muuttovirtojen hallitsemiseksi

EU:n tulee laittoman muuttoliikkeen vähentämiseksi tiivistää yhteistyötä kolmansien maiden kanssa erityisesti ongelmien perussyihin puuttumiseksi, sekä toimia kaikilla politiikan aloilla johdonmukaisesti sen edistämiseksi, että liikkuvuus EU:n ja kolmansien maiden välillä tapahtuisi laillisten maahantuloväylien kautta. EU voi puuttua muuttoliikkeen taustatekijöihin tukemalla kolmansia lähtö- ja kauttakulkumaita mm. demokraattisten instituutioiden rakentamisessa, köyhyyden vähentämisessä, vahvistamalla kumppanimaiden hyvää hallintoa, oikeusvaltiota ja kansalaisyhteiskuntaa sekä tukemalla konfliktien jälkeen jälleenrakennusta.

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

Muuttoliikepolitiikassa tulee huomioida ulkoiset vaikutukset kehitysmaille, Lissabonin sopimuksen (artikla 208) mukaisesti. On tärkeää, että EU:n maahanmuutto- ja ulko- ja kehityspolitiikat tukevat toisiaan, jotta kolmasmaayhteistyö olisi tehokasta ja johdonmukaista. EU:n tulisi edistää vuoropuhelua kolmansien maiden kanssa ja jatkaa tätä työtä mm. liikkuvuuskumppanuuksien ja vuoropuhelujen välityksellä sekä Afrikan sarven- ja Sahelin strategioidensa kautta. Euroopan naapuruuspolitiikan uudistamisprosessissa muuttoliikkeellä tulisi olla keskeinen asema.

Suomi pitää tärkeänä, että EU tekee muuttoliike-kysymyksissä yhteistyötä myös keskeisten kumppanimaiden kanssa, koska muuttoliike on globaali ilmiö.

EU:n työkalujen käyttäminen etulinjassa olevien jäsenmaiden auttamiseksi

Suomi katsoo, että EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän toiminta on varmistettava niin, että suojelun tarpeessa olevat henkilöt saavat suojelua. Kaikilta maahantulijoilta on siksi otettava sormenjäljet EU-lainsäädännön mukaisesti.

Suomi kannattaa komission esittämää "Hotspot" -lähestymistapaa. Olisi tärkeää, että kaikki maahantulijat rekisteröitäisiin siten, että heistä EU-alueelle tulon yhteydessä kerätyt tiedot olisivat käytettävissä kaikissa Schengen-maissa. Tältä osin Suomi pitää perusteltuna myös muiden biometristen tunnisteiden kuin sormenjälkien käytön selvittämistä. Samalla palautusten on toimittava tehokkaasti, tällä on merkittävä signaali vaikutus myös ihmishenkien pelastamisen näkökulmasta.

Komission esittämät kontribuutiot toimivaltaisten EU-virastojen tukiopeeraatioihin, joilla parannetaan rajavalvontaa tai tuetaan paineiden alla olevien järjestelmien toimivuutta EU-lainsäädännön mukaisesti, tukevat sitä, että solidaarisuustoimet ovat kestäväällä pohjalla. Suomi on osallistunut ja osallistuu myös jatkossa Frontexin ja EASOn tukitoimiin Välimerellä konkreettisesti, kalusto-, henkilöstö- ja asiantuntijaresursseilla.

2. Neljä pilaria muuttoliikkeen paremmaksi hallinnoimiseksi

2.1. Laittomaan muuttoliikkeeseen johtavien yllykkeiden vähentäminen

Suomi katsoo, että kestävimmat ratkaisut myös Välimeren tilanteeseen saadaan vaikuttamalla ongelmien alkulähteillä eli lähtö- ja kauttakulkumaissa. EU voi kehitysyhteistyöllään vaikuttaa lähtömaiden olosuhteiden parantamiseen. Kriisien ratkaisemiseksi EU:n tulisi kuitenkin panna kaikki ulkopoliittiset keinonsa tehokkaasti käyttöön. Muuttoliikeasioita tulisi priorisoida EU:n ulko-, turvallisuus- ja kehityspolitiikassa, ja yhteistyötä kolmansien maiden kanssa vahvistaa kaikilla yhteiskuntien vakauteen ja turvallisuuteen vaikuttavilla sektoreilla.

Kaiken kolmasmaayhteistyön lähtökohtana tulee olla muuttajien ihmisoikeuksien täysimääräinen turvaaminen ja kunnioittaminen kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien kuten naisten, lasten ja vähemmistöihin kuuluvien oikeuksiin tulee kiinnittää huomiota. Muuttoliikkeeseen liittyviä positiivisia vaikutuksia ja haasteita tulisi arvioida järjestelmällisesti kehitysyhteistyötoimien suunnitteluprosesseissa.

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

Ihmissalakuljettajien ja -kauppiaiden torjuminen

Ihmissalakuljetukseen ja -kauppaan on puututtava lisäämällä yhteistyötä EU:n virastojen, jäsenmaiden ja kolmansien maiden välillä. Suomi kannattaa komission esittämiä käytännön toimia, joilla voidaan estää ja vaikeuttaa ihmissalakuljettajien toimintaa ja estää alusten lähtö. Operatiivista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa on vahvistettava jäsenvaltioiden ja virastojen (mm. Europol, Frontex, Eurojust) kesken sekä lähtömaiden kanssa hyödyntäen olemassa olevaa toimintapolitiittista sykliä. Ihmissalakuljettajien toimintaan sosiaalisessa mediassa on myös puututtava päättäväisesti ja konkreettisesti. Suomi kannattaa myös Europolin johtaman JOT MARE -operaation (joint maritime information operation) vahvistamista.

Paluu

Suomi kannattaa lämpimästi EU:n paluupolitiikan vahvistamista edelleen. Takaisinottosopimusten solmimista keskeisten alkuperämaiden kanssa tulisi lisätä. Tulee varmistaa EU:n olemassa olevien takaisinottosopimusten soveltaminen ja tukea yhteistyötä paluu- ja takaisinottoasioissa EU:ssa sekä EU:n ja keskeisten maiden välillä keskittyen käytännön yhteistyöhön. Paluupolitiikan tulisi selkeästi noudattaa non-refoulement -periaatetta, jonka mukaan ketään ei saa palauttaa alueelle, jossa häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Suomi kannattaa Frontexin roolin vahvistamista palautusoperaatioissa.

2.2. Ihmishenkien säästäminen ja ulkorajojen turvaaminen

Suomi tukee Frontexin roolin ja resurssien kasvattamista sekä EU:n rannikkovartiostoyhteistyön kehittämistä.

Suomi katsoo, että EU:n yhdenmetyt rajaturvallisuuden (IBM) konsepti tulee päivittää IBM-strategiaksi ja sen implementointia ohjaavaksi IBM-käsikirjaksi. Työn avulla voidaan yhteisesti määritellä EU:n rajaturvallisuutta koskevat unionin standardit. Päivitetty IBM-strategia ja käsikirja tulisi ottaa tehokkaasti ja yhtenäisellä tavalla käyttöön jäsenvaltioissa.

Lisääntyvän liikkuvuuden mahdollistamiseksi ja rajat ylittävän rikollisuuden estämisen edistämiseksi Euroopan parlamentin ja Neuvoston tulisi päästä mahdollisimman pian sopimukseen Älykkäät rajat -paketista. Jäsenvaltioille ja eu-LISAlle tulee osoittaa riittävästi resursseja Entry-Exit -järjestelmän ja rekisteröityjen matkustajien ohjelman ottamiseksi operationaaliseen käyttöön suunnitellusti vuosien 2019—2020 aikana.

Suomi tukee EU:n toimia vahvistaa kolmansien maiden rajavalvontakapasiteetteja.

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

2.3. Vahva yhteinen turvapaikkapolitiikka

Yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä

Suomi kannattaa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkalainsäädännön toimeenpanon entistä tehokkaampaa seurantaa. On tärkeää, että EU-säädökset saatetaan osaksi jäsenmaiden kansallista oikeutta ja niitä sovelletaan yhdenmukaisesti.

Suomi suhtautuu myönteisesti siihen, että turvapaikkamenettelyyn liittyvät väärinkäytökset nostetaan keskustelun kohteeksi. Turvapaikkamenettelyyn liittyvien väärinkäytösten osalta Suomi katsoo, että voimassa olevan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän kaikki välineet tulisi ottaa tehokkaasti käyttöön. Suomi kannattaa ohjeiden laatimista turvapaikkamenettelyn väärinkäytön torjumiseksi.

Suomi ei näe tarvetta yhteisen eurooppalaisen turvapaikkalainsäädännön uudistamiseen lähitulevaisuudessa, koska viimeisiä toisen vaiheen säädöksiä vasta saatetaan osaksi jäsenmaiden kansallista oikeutta. Asiaa voidaan tarkastella pitkällä aikavälillä soveltamiskokemusten ja arvioinnin pohjalta. Suomi pitää keskustelua turvapaikkapäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta enenaikaisena. Asiaan voidaan palata, kun turvapaikkapäätöksenteko EU:ssa on yhtenäistä.

Dublin-järjestelmä

Suomessa ei ole havaittu tarpeita perustavaa laatua oleviin muutoksiin järjestelmässä. Kannattamme järjestelmän arviointia ja olemme valmiita tarkastelemaan siltä pohjalta tehtäviä parannusehdotuksia. Jäsenvaltioiden Dublin-virkamiesten yhteistyön vahvistaminen luomalla verkosto EASOn yhteyteen on kannatettavaa.

2.4. Uuden laillisen muuttoliikkeen politiikka

Laillisessa maahanmuutossa ensisijaista on nykyisen lainsäädännön tehokas toimeenpano. Suomi suhtautuu myönteisesti erityisosaajadirektiivin (ns. Blue Card- järjestelmä) tarkistamisen ja modernisoinnin tutkimiseen.

Laillisen muuttoliikkeen ja viisumipolitiikan parempi hallinta

Suomi kannattaa myös keskustelun jatkamista EU:n taloudellisen kasvun ja kilpailukyvyn sekä muuttoliikkeen välisistä yhteyksistä samoin kuin näihin liittyvien tärkeiden politiikoiden roolista, kuten työllisyys-, kotoutumis-, koulutus- sekä sosiaali- ja terveystaloustalouksista. Suomi suhtautuu uuden "Touring-viisumin" käyttöönottoon varauksellisesti, koska sen käytön valvonta olisi hyvin hankalaa. Säännöllisesti matkustavien henkilöiden matkoja voidaan edistää viisumipaussopimuksin tai erilaisin viisumihelpotuksin, kunhan on olemassa riittävät takuut takaisinotosopimusten, viisumisäännösten sisältävien lykkäämislausakkeiden, monitorointimekanismien ym. muodossa. Yleisesti Suomi kannattaa hyvää yhteistyötä viranomaisten kesken viisumi- ja muuttoliikeasioissa, sekä sujuvaa tiedonvaihtoa Schengen-maiden välillä. Toimiva järjestelmä mahdollistaa enemmän joustavuutta säännöllisiä vierailijoita kohtaan. VIS-järjestelmä yksin ja

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

myöhemmin yhdessä Entry-exit- ja RTP-järjestelmien kanssa auttaa edistämään säännöllisiä lyhyen aikavälin vierailuja ja estämään laitonta muuttoliikettä.

On ilmeistä, että työvoiman maahanmuuttosäännösten harmonisointi on johtanut toisistaan poikkeaviin käytännön vaikutuksiin eri jäsenvaltioissa. Tämä johtuu muun muassa siitä, että työmarkkinoiden vetovoimaisuudet, maahanmuuton perinteet sekä työvoiman kysynnän ja tarjonnan dynamiikat ovat eri jäsenvaltioissa erilaisia. Lupasääntelyn yhdenmukaistaminen ei tällöin välttämättä riitä tuottamaan yhdenmukaisia vaikutuksia. Suomi esittääkin harkittavaksi, tulisiko harmonisoinnissa jatkossa kiinnittää huomiota pelkän sääntelyn yhdenmukaistamisen sijaan myös lopputuloksen yhdenmukaisuuteen eri jäsenvaltioissa.

Tehokas kotoutuminen

Strategiassa voisi näkyä paremmin EU-tasolla tehtävä kehittämissuhteet esim. EU:n kotouttamisindikaattoreiden edelleen kehittäminen sekä EU-laajuisen kotouttamista koskevan tutkimustoiminnan vahvistaminen. Lisäksi on tärkeää, että käytäntöjen ja tietojen vaihtoon EU:n tasolla ja jäsenmaiden kesken on edelleen toimivat mekanismit ja foorumit, jotka mahdollistavat jäsenmaiden kotouttamispolitiikan aktiivisen kehittämistyön. Kotouttamisprosessin osalta on erityisen tärkeää tukea muun muassa alkuvaiheen neuvontaa ja ohjausta, mahdollisuutta kielikoulutukseen, sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen varmistamista. Lisäksi pysyvämmiin jäsenvaltioihin muuttavien kohdalla on tärkeää taata mm. mahdollisuus työllistymiseen ja työvoimapalveluihin, tuki yrittäjyyteen sekä lasten ja nuorten koulutus. Kotoutuminen ja hyvä kotouttamispolitiikka on tärkeää yhdenvertaisuuden ja perusoikeuksien näkökulmasta.

3. Keskustelu pitkän aikavälin toimenpiteistä

Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän loppuun saattaminen

Suomi ei näe tarvetta EU:n turvapaikkalainsäädännön uudistamiseen näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa, kun viimeisiä toisen vaiheen säädöksiä vasta saatetaan osaksi jäsenvaltioiden kansallista oikeutta. Uudistaminen voi olla tarpeen pitkällä aikavälillä soveltamiskokemusten ja arvioinnin pohjalta.

Ajatukset turvapaikkapäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ovat tällä hetkellä ennen aikaisia. Asiaan voidaan palata siinä vaiheessa, kun turvapaikkapäätöksenteko EU:ssa on yhtenäistä. Tällaisten asioiden selvittämisen aloittaminen laajojen piirien keskustelulla lienee hyvä etene mistapa. Ottaen huomioon lähiaikojen haasteet, voimavarojen kohdistaminen tällaiseen ei ole tällä hetkellä tarkoituksenmukaista.

Euroopan rajojen yhteinen valvonta (jaettu vastuu)

Suomi tukee jäsenmaiden välisen rajaturvallisuusyhteistyön tehostamista, Frontexin roolin vahvistamista sekä rannikkovartiostoyhteistyön tiivistämistä. Suomi ei pidä tarkoituksenmukaisena EU:n ylikansallisen rajavartiointijärjestelmän tai rannikkovartiostotoimintojen kehittämistä.

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

Rajaturvallisuusjärjestelmän tulee tulevaisuudessakin perustua jäsenmaiden täyteen vastuuseen niiden ulkorajoista, EU:n tukeen jäsenvaltioille sekä Frontexin ja muiden virastojen koordinoiminaan jäsenmaiden väliseen yhteistyöhön ja solidaarisuuteen. Euroopan rajavartiolaitusjärjestelmää (ESBG) tulisi kehittää Frontexin työkalu jäsenmaiden tehokkaampaan tukemiseen.

Rannikkovartiostoyhteistyön tehostamisen tavoitteena tulee olla mm. synergioiden hakeminen, resurssien yhteiskäyttö, tiedonvaihdon tehostaminen sekä hyvien käytäntöjen vaihtaminen.

Laillisen muuttoliikkeen uusi malli

Suomi suhtautuu myönteisesti siihen, että laillisen muuttoliikkeen kehittämiseen haetaan uusia ideoita. Tarkemman kannanmuodostuksen kannalta tarvitaan kuitenkin laillisen muuttoliikkeen uudesta mallista komissiolta tarkempaa tietoa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Euroopan komissio on antanut 13.5.2015 tiedonannon Euroopan muuttoliikestrategiasta. Osana muuttoliikestrategian toimeenpanoa komissio on sittemmin 27.5.2015 antanut neljä ehdotusta koskien EU:n sisäisiä siirtoja, uudelleensijoittamista, toimintasuunnitelmaa ihmissalakuljettajien torjumiseksi ja ohjeita sormenjälkien ottamiseksi. Valiokunta on päättänyt hyväksyä erillisen lausunnon EU:n sisäisiä siirtoja ja uudelleensijoittamista koskevista ehdotuksista (HaVL /2015 vp — E 18/2015 vp). Nyt esillä olevassa asiassa valiokunta arvioi muuttoliikeagendaa muilta osin siinä laajuudessa kuin tässä yhteydessä on aikataulullisesti mahdollista. Tarvittaessa valiokunta palaa asiaan tai asiakokonaisuuteen uudelleen eri yhteydessä.

Hallintovaliokunta pitää tarpeellisena komission työtä kattavan eurooppalaisen muuttoliikestrategian aikaansaamiseksi. Kokonaisvaltainen lähestymistapa parantaa mahdollisuuksia muuttoliikkeen hallintaan eri näkökohdat huomioon ottavalla tavalla. Muuttoliikeproblematiikka edellyttää laaja-alaista lähestymistä, johon sisältyy myös maahanmuuttajien ihmisoikeuksien kunnioittaminen kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Valiokunta katsoo, että keskeisimmin muuttoliikkeiden hallintaan voidaan vaikuttaa ongelmien alkulähteillä lähtö- ja kauttakulkumaissa, vaikka tämä on usein haastavaa.

Valiokunta pitää olennaisena olemassa olevan muuttoliikeasioihin vaikuttavan sääntelyn tehostasta ja yhdenmukaista täytäntöönpanoa sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön kehittämistä. Myös solidaarisuutta voidaan osoittaa ja toteuttaa usealla eri tavalla. Merkityksellistä on, että solidaarisuustoimet ovat sellaisia, että ne ovat kestäväällä pohjalla. Lisäksi muuttoliikepolitiikan tulee edistää EU:n talouskasvua ja kilpailukykyä.

Euroopan muuttoliikestrategian lisäksi useat muut EU:n politiikka-asiakirjat, kuten EU:n turvallisuusagenda (HaVL 3/2015 vp), digitaalisten sisämarkkinoiden strategia ja tuleva Euroopan turvallisuusstrategia, edistävät sisäisen turvallisuuden kehittämistä. EU:n yhdenmukainen rajaturvallisuus muodostaa linkin sisäisen turvallisuuden ja muuttostrategioiden välille. Valiokunta tähden-

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

tää, että nämä politiikka-asiakirjat tulee panna täytäntöön yhtenäisellä ja johdonmukaisella tavalla.

Maahanmuuttoon liittyvien toimenpiteiden osalta valiokunta korostaa erityisesti, että käynnistetyillä toimenpiteillä tulee olla jatkuvuutta, jotta erilaiset toimintasuunnitelmat ja tiekartat eivät ole päällekkäisiä tai ristiriitaisia.

Välittömät toimet

Valiokunta painottaa, että EU:n tulee laittoman muuttoliikkeen vähentämiseksi tiivistää yhteistyötä kolmansien maiden kanssa erityisesti ongelmien perussyihin puuttumiseksi sekä toimia kaikilla politiikan aloilla johdonmukaisesti sen edistämiseksi, että liikkuvuus EU:n ja kolmansien maiden välillä tapahtuu laillisten maihintuloväylien kautta. EU:n tulee puuttua muuttoliikkeen taustatekijöihin tukemalla kolmansia lähtö- ja kauttakulkumaita muun muassa demokraattisten instituutioiden rakentamisessa sekä köyhyyden vähentämisessä muun muassa vahvistamalla kumppanimaiden hyvää hallintoa, oikeusvaltiota ja kansalaisyhteiskuntaa sekä tukemalla konfliktien jälkeen jälleenrakennusta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että EU:n maahanmuutto-, ulko- ja kehityspolitiikat tukevat toisiaan, jotta kolmas maa -yhteistyö on tehokasta ja johdonmukaista. EU:n tulee edistää vuoropuhelua kolmansien maiden kanssa, ja Euroopan naapuruuspolitiikan uudistamisprosessissa muuttoliikkeellä tulee olla keskeinen asema. On tärkeää, että EU tekee muuttoliikekysymyksissä yhteistyötä myös keskeisten kumppanimaiden kanssa, koska muuttoliike on luonteeltaan globaali ilmiö.

Valiokunta korostaa välittömien toimien osalta myös sitä, että Välimeren tilanteen johdosta käynnistetyillä toimilla tulee olla jatkuvuutta, jotta erilaiset toimintasuunnitelmat ja tiekartat eivät ole päällekkäisiä tai ristiriitaisia. Valiokunta pitää myönteisenä, että Frontexin Välimeren alueella koordinoimien yhteisoperaatioiden rahoitus kolminkertaistetaan ja operaatioaluetta laajennetaan.

Olennaista on lisäksi huolehtia operatiivisen viranomaisyhteistyön ja tietojenvaihdon toimivuudesta niin kansallisella kuin EU-tasolla. Erityisesti tulee varmistaa, että Välimerellä mahdollisesti käynnistettävällä EU:n sotilaallisella kriisinhallintaoperaatiolla saavutetaan tilanteen hallitsemista parantavia tuloksia eikä lisätä ihmissalakuljettajien mahdollisuuksia lähettää ihmisiä merelle entistä merikelvottomammilla veneillä ja aluksilla.

Valiokunta korostaa, että EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän toimivuus on varmistettava niin, että suojelun tarpeessa olevat henkilöt saavat suojelua. Valiokunta kannattaa komission esittämää "Hot spot" -lähestymistapaa. On tärkeää, että eri virastojen toimin tuetaan pahimpien maahanmuuttopaineiden alla olevia jäsenvaltioita ja että kaikki maahantulijat rekisteröidään siten, että tiedetään heidän henkilöllisyytensä ja että heistä EU-alueelle tulon yhteydessä kerätyt tiedot ovat käytettävissä kaikissa Schengen-maissa. Perusteltua on myös muiden biometristen tunnistusten kuin sormenjälkien käytön selvittäminen. Samalla palautusten on toimittava tehokkaasti.

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

Neljä pilaria muuttoliikkeen paremmaksi hallinnoimiseksi

Valiokunta pitää välttämättömänä, että ihmissalakuljetukseen ja -kauppaan puututaan aiempaa selvästi tehokkaammin lisäämällä yhteistyötä EU:n virastojen, jäsenmaiden ja kolmansien maiden välillä. Valiokunta pitää myönteisenä sitä, että muuttoliikeagendassa tuodaan esille tarve puuttua välittömin toimin ihmissalakuljetusta ja ihmiskauppaa harjoittavien rikollisverkostojen toimintaan, jonka kohteena ovat erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset. Osana EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toimia valiokunta tukee uuden sotilaallisen operaation valmistelua ihmissalakuljettajien liiketoimintamallin häiritsemiseksi, vaikeuttamiseksi ja estämiseksi Välimerellä. Valiokunnan mielestä Suomen tulee arvioida omia osallistumismahdollisuuksiaan operaatioon Välimerellä sotilaallisen kriisinhallintaoperaation suunnitelman valmistumisen edetessä.

Valiokunta kannattaa EU:n palautuspolitiikan vahvistamista edelleen. Takaisinottosopimusten solmimista keskeisten alkuperämaiden kanssa tulee lisätä. Lisäksi tulee varmistaa EU:n olemassa olevien takaisinottosopimusten tehokas soveltaminen sekä tukea yhteistyötä paluu- ja takaisinottoasioissa EU:ssa sekä EU:n ja keskeisten maiden välillä keskittyen käytännön yhteistyöhön. Paluupolitiikassa tulee luonnollisesti noudattaa non-refoulement-periaatetta, jonka mukaan ketään ei saa palauttaa alueelle, jossa häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Valiokunta pitää tärkeänä yhteisen eurooppalaisen turvapaikkalainsäädännön toimeenpanon entistä tehokkaampaa seurantaa. On välttämätöntä, että EU-säädökset saatetaan asianmukaisesti osaksi jäsenmaiden kansallista oikeutta ja että niitä sovelletaan yhdenmukaisesti. Valiokunta kannattaa myös turvapaikkamenettelyyn liittyvien väärinkäytösten nostamista keskustelun kohteeksi.

Valiokunta ei näe tarvetta yhteisen eurooppalaisen turvapaikkalainsäädännön uudistamiseen lähitulevaisuudessa, koska viimeisiä säädöksiä saatetaan vasta osaksi jäsenmaiden kansallista oikeutta. Asiaa voidaan tarkastella pitkällä aikavälillä soveltamiskokemusten ja arvioinnin pohjalta. Keskustelu turvapaikkapäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta on myös tässä vaiheessa ennen aikaista. Asiaan voidaan mahdollisesti palata, kun turvapaikkapäätösten teko on saatu yhtenäistettyä unionissa.

Suomessa ei ole havaittu tarpeita perustavaa laatua oleviin muutoksiin Dublin-järjestelmässä. Valiokunta pitää mahdollisena järjestelmän arviointia, ja siltä pohjalta on mahdollista myös tarkastella parannusehdotuksia.

Valiokunta pitää tärkeänä Frontexin roolin ja resurssien kasvattamista sekä EU:n rajavartioyhteistyön kehittämistä. Lisäksi valiokunta korostaa EU:n yhdenmukaisen rajaturvallisuuden (IBM) konseptin päivittämistä. Tämän työn tarkoituksena on määritellä yhteisesti EU:n rajaturvallisuutta koskevat ajankohtaiset standardit. Päivitetty rajaturvallisuusstrategia tulisi ottaa tehokkaasti ja yhtenäisellä tavalla jäsenvaltioissa käyttöön.

Lisääntyvän liikkuvuuden mahdollistamiseksi ja rajat ylittävän rikollisuuden estämiseksi tulisi päästä mahdollisimman pian sopimukseen älykkäät rajat -paketista. Jäsenvaltioille tulisi myös

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

osoittaa riittävästi resursseja entry-exit-järjestelmän ja rekisteröityjen matkustajien ohjelman ottamiseksi operationaaliseen käyttöön suunnitellusti vuosien 2019—2020 aikana. Järjestelmien käyttöönotto on tärkeää, jotta rajavalvonta kyetään hoitamaan myös tulevaisuudessa joustavasti ja kustannustehokkaasti sisäisen turvallisuuden taso turvaten.

Valiokunnan mielestä ne toimet, jotka koskevat esimerkiksi EU:n mahdollisuutta houkutella sellaisia huippuosaavia työntekijöitä, joilla on EU:ssa tarvittavaa osaamista ja ammattitaitoa, ovat jääneet agendassa liian vähäiselle huomiolle. Erityisosaajadirektiivin osalta valiokunta suhtautuu myönteisesti direktiivin tarkistamiseen ja modernisoinnin tutkimiseen (ns. Blue Card -järjestelmä). Blue Card -järjestelmä ei ole toiminut asianmukaisesti, ja kansallinen normisto opiskelijoiden ja tutkijoiden maahantulon osalta on osoittautunut paljon toimivammaksi. Laillisen muuttoliikkeen ja viisumipolitiikan paremman hallinnan osalta valiokunta pitää tarpeellisena myös keskustelun jatkamista EU:n taloudellisen kasvun ja kilpailukyvyn sekä muuttoliikkeen välisistä yhteyksistä samoin kuin näihin liittyvien tärkeiden politiikkojen roolista, kuten työllisyys-, kotoutumis-, koulutus- sekä sosiaali- ja terveystaloudelliset. Yleisesti ottaen valiokunta kannattaa hyvää yhteistyötä viranomaisten kesken viisumi- ja muuttoliikeasioissa sekä sujuvaa tiedonvaihtoa Schengen-maiden välillä. Tehokkaat kotoutustoimenpiteet kuuluvat luonnollisesti onnistuneen maahanmuuttopolitiikan perusedellytyksiin.

Keskustelu pitkän aikavälin toimenpiteistä

Valiokunta ei näe tarvetta EU:n turvapaikkalainsäädännön uudistamiseen näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa, kun viimeisiä toisen vaiheen säädöksiä vasta saatetaan osaksi jäsenvaltioiden kansallista oikeutta. Ajatukset turvapaikkapäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ovat myös tällä hetkellä ennen aikaisia. Ottaen huomioon lähiaikojen haasteet valiokunta ei pidä voimavarojen kohdistamista mainittuihin asiakokonaisuuksiin tällä hetkellä tarkoituksenmukaisena.

Valiokunta pitää kannatettavana jäsenmaiden välisen rajaturvallisuus- ja rannikkovartiostoyhteistyön tiivistämistä ja syventämistä sekä Frontexin roolin vahvistamista. Valiokunta ei sen sijaan kannata EU:n ylikansallisen rajavartiointijärjestelmän tai rannikkovartiostotoimintojen kehittämistä. Rajaturvallisuusjärjestelmän tulee tulevaisuudessakin perustua jäsenmaiden jakamattomaan vastuuseen niiden omista rajoista. EU:n toimin voidaan tukea jäsenvaltioita muun muassa Frontexin avulla. Rannikkovartiostoyhteistyön tehostamisen tavoitteena tulee olla muun muassa synergioiden hakeminen, tiedonvaihdon tehostaminen sekä hyvien käytäntöjen vaihtaminen.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin huomautuksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 12.6.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2015 vp

puheenjohtaja Pirkko Mattila ps
jäsen Thomas Blomqvist r
jäsen Antti Häkkänen kok
jäsen Mika Kari sd
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
varajäsen Pertti Hakanen kesk
varajäsen Ilkka Kantola sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto